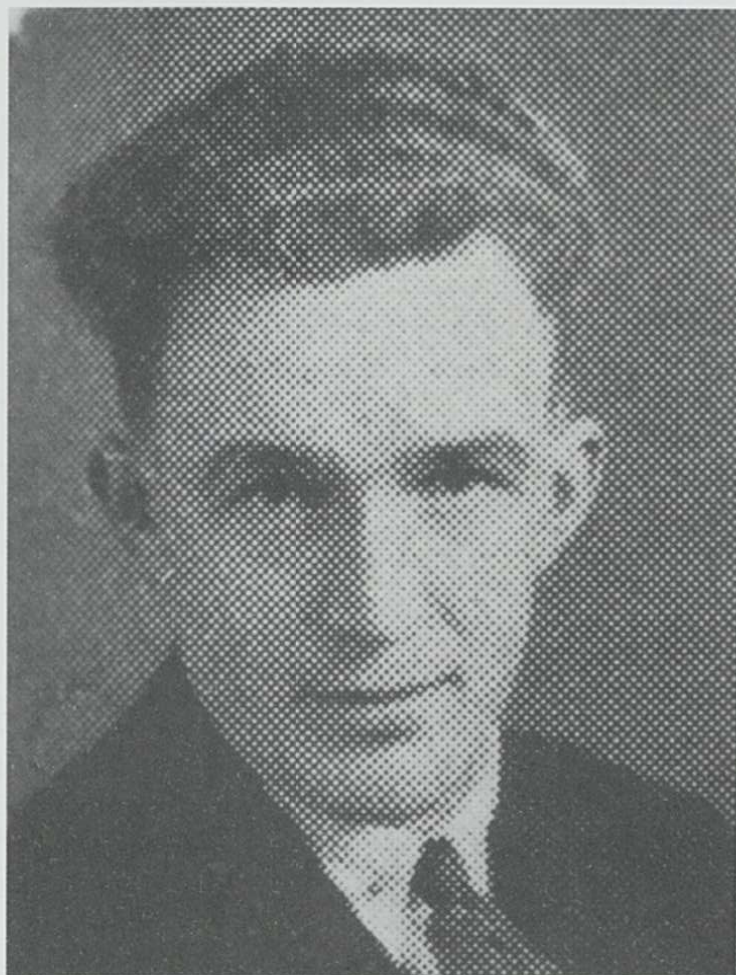

Hjalmar O. Høines

Skudeneshavn

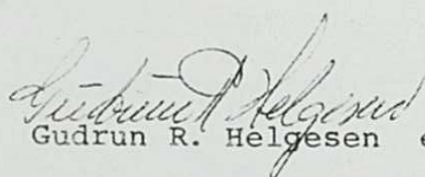
Om Hjalmar O. Høines har det vært vanskelig å spore opp nærmere opplysninger. Han vokste opp som nabo til Lulle Thomassen og av den grunn vet vi litt om Hjalmar. Sjøen skulle også bli hans arbeidsplass. Han var en kort tid på mønstret Skudeneshavnskipene «La France» og «Vestmanrød». Deretter gikk han over til Det Stavangerske Dampskibsselskab og seilte på Østersjøen. I 1940 hyrte han seg for utenriksfart.

Av opplysninger som framkommer i fartsoppgaven vet vi at Hjalmar var ombord på «Fagersten» pr. 1.4.1940. Skipet gikk i trelastfart og var etter alt å dømme på vei til Storbritannia da krigen kom til Norge i april 1940. Han ble ombord i skipet til 7.11.1940 da han mønstret av. Om «Fagersten»s videre skjebne viser vi til boken om Norra-ships Flåte (bd. 2, ss. 142-143), fra krigsåret 1942: «U 221 hadde fått inn en torpedo i konvoiens forreste skip, D/S «Fagersten», kaptein Sverre Langfeldt. «Fagersten», som var lastet med 650 tonn stål og 950 standard trelast, ble truffet i styrbord side ved kullbaksen og la seg straks over. Maskinen ble stoppet, men slagsiden og slingringen gjorde det vanskelig å få båtene ut. Ved iherdige anstrengelser klarte åtte mann å komme klar i babord livbåt. De så da at seks skipskamerater sto ved rekken, men det var umulig å gå langs siden igjen, for «Fagersten» lå med slingrekjølen høyt i været og ville ha knust båten med den i den svære sjøen. To av karene hoppet derfor overbord og

Fødselsnr./ Birth no.	Efternavn/ Surname	For- og mellomnavn/ First and middle name(s)
04.01.15	HØINES	Hjalmar Otto

Fartøys navn/ Name of vessel	Stilling/ Rating	Tiltrådt/ Service from	Hyre fra/ Wages from	Fra/trådt/ Service to	Hyre til/ Wages to
FAGERSTEN	matros	ombord pr.1.4.40		7.11.40	
LEIF	"	6.1.41		16.1.42 (Syk, New York)	
Død den 27.10.45 i Brooklyn.					

Gudrun R. Helgesen e.f.

ble tatt opp i båten, de øvrige tok seg antakelig akter for å sette ut en flåte. De ti i båten rigget til drivanker, og mens de øste hele natten, så de lysglimtene fra konvoilaget rundt seg. De våget ikke å gi lyssignaler av frykt for å utsette redningsskipet for fare.

I mellomtiden hadde U 221 gjort nye innhugg i konvoien. En halv time etter at «Fagersten» var torpedert, ble det britiske D/S «Ashworth» truffet og umiddelbart etter D/S «Senta», kaptein Conrad Rustad. Ubåtsjefen har rapportert at han iakttok hvorledes de to første skipene – «Fagersten» og «Ashworth» – sank etter henholdsvis ti og tyve minutter, og at det tredje skipet kom i brann. Detaljer om «Sentas» undergang tapte seg imidlertid i det dårlige været, som ikke gjorde det lettere for eskorten å få oversikt da snøbyger fra tid til annen reduserte sikten betraktelig. Da redningsskipet fikk manøvrert seg over til «Sentas» og «Ashworth»s posisjon, var begge skip forsvunnet, og med dem alle mann. Ombord i «Senta» hadde der vært 27 nordmenn, seks briter og to svensker. De ti karene i livbåten sier at «Fagersten» lå med nesten hele skroget under vann da det lysnet av dag. De så ikke livstegn ombord. De heiste seil og lenset unna været, men masten blåste ned. «Potentilla» hadde imidlertid fått ordre om å søke etter overlevende utpå ettermiddagen. Også en flåte fra «Fagersten» ble funnet, men tom. «Fagersten»s kaptein, 17 nordmenn og en brite var følgelig omkommet.»

Vi kan ellers fortelle at også eskortefartøyet «Montbretia» var med under denne hendelsen. Sjef ombord i dette marinefartøyet var kapteinløytnant Halvor Søiland fra Skudeneshavn.

6.1.1941 tok Hjalmar seg hyre ombord i M/S «Leif». Skipet gikk i fart mellom Karibien og USA. For det meste gikk de alene for USA var enda ikke kommet med i krigen. På den tiden var fyr og seilingsbøyer fullt opplyst, så de som gikk i denne farten hadde liten føling med krigen. Men det ble det en brå slutt på 7.12.1941, da Japan gikk til angrep på Pearl Harbor på Hawaii. Hjalmar fortsatte ombord i «Leif» til 16.1.1942, da han ble sykeavmønstret i New York. Lulle har brakt i erfaring at han hadde pådratt seg en skade og at han på grunn av dette fikk oppholdstillatelse til krigen var over.

27.10.1945 hadde han vært på det norske konsulatet og ordnet med hjemreise til Norge. På vei fra Manhattan til Brooklyn med undergrunnsbanen fikk han hjerteslag og døde. En nabo og barndomskamerat fikk ikke oppleve freden hjemme. Han er blant dem som fikk sitt navn på minnestøtten i Parken i Skudeneshavn.

Hvordan gikk det med M/S «Leif»? Igjen vender vi tilbake til boken om Nortraships Flåte (bd. 2, ss. 22-23, 30) og vi trekker fram dette: «Paukenschlag ved Cape Hatteras. – «Det er beklagelig», skrev kapitanleutnant Hardegen på U 123 fra sin jaktposisjon ved Cape Hatteras den 19. januar 1942, «at det ikke var ti-tyve ubåter her forleden kveld istedenfor bare en. Jeg er sikker på at alle ville ha funnet rikelig med mål. Alt i alt så jeg omkring 20 dampere, hvorav noen seilte under fulle lys. Bøyer og lykter hadde nedblendt lys, men de var likevel synlige opp til to eller tre mil».

Det var Hardegen som hadde innledet operasjon Paukenschlag ved å torpedere det britiske D/S «Cyclops» to minutter etter midnatt den 12.1. Japans angrep på USA og de allierte var kommet overraskende på den tyske overkommando, men den nølte ikke med å utnytte situasjonen. Allerede 12.12 ble seks 1.100 tonn ubåter og syv 750-tonns ubåter beordret vestover for å angripe skipsfarten kloss i land ved den amerikanske østkyst. Denne nye fasen av Slaget om Atlanterhavet skulle komme til å koste de allierte millioner tonn torpederte skip i løpet av året.»

Den 28.2 gikk nok et ensomt norsk lasteskip til bunns øst av Cape Hatteras i posisjon 34°45N 69°20W. Det var M/S «Leif», kaptein Lars K. Holm Brynildsen, på reise fra Den Dominikanske Republik til New York med stykk-gods. Torpedoen kom fra U 653, kapitanleutnant Feiler. Alle mann kom fra borde i to båter, og kapteinen hadde hatt tid til å utføre en handling han var pliktig til: å kaste overbord sekken med konfidensielle bøker så de sank. De to båtene hadde kontakt med hverandre til kl. 1500 samme dag. I kapteinens båt var der ti mann. De ble observert to dager senere av det svenske D/S «Sveadrott» og tatt med til Key West. Lenge håpet man å høre nytt fra de 15 i båt nr. 2, men den kom aldri til rette.